

aereskrant 7/3

De Kenniswerkplaats verbindt

Ernest van den Boezem, Wietske van Dijk en Willem Foorthuis (vlnr) leren in, met en van de praktijk in de regio Gelderse Vallei en Eemland 6

en ook:

Sam Polderman enthousiast over netwerk primaire productie 3

Van Trekkercertificaat naar T-rijbewijs 10

GHC Velp informeert leerbedrijven over autisme 9

Kenniswerkplaatsmanager Wietske van Dijk zoekt de verbinding

“Ik hou ervan om mensen met elkaar te verbinden, die anders niet direct samenwerking zouden zoeken. De kenniswerkplaats is hiervoor een geschikt platform. Het is vrij neutraal en gezamenlijk aan één doel werken is een heel dynamisch proces.”

“Door integraal samen te werken, voorkom je dat er zaken dubbel gedaan worden en kun je leren van elkaar”

Dat zegt Wietske van Dijk. Sinds 1 oktober 2010 is ze kenniswerkplaatsmanager bij de kenniswerkplaats Gelderse Vallei en Eemland. Dit is een initiatief van de Aeres Groep en de Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei (SVGV) en maakt deel uit van het programma Regionale Transitie van de Groene Kennis Coöperatie (GKC). De kenniswerkplaats brengt onderwijs, onderzoek, ondernemers, overheid en omgeving (de 5 O's) bij elkaar met één gemeenschappelijk doel: De regio een stap verder brengen.

De Gelderse Vallei en Eemland is een gebied begrensd door de randmeren en stuwwallen van de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe. Het is het gebied dat bekend staat als de Food Valley. Wietske: “In deze regio kun je niet om voeding heen. Dat komt onder meer door de aanwezigheid van (intensieve) veehouderij. Zuivelproducent Campina heeft hier een ves-

tiging. Op het gebied van onderwijs is er veel kennis over voedsel. Op universitair niveau is dat de WUR in Wageningen en op (v)mbo niveau is dat onder meer het Groenhorst College in Ede.”

Voeding is ook één van de eerste onderwerpen die aan de orde komt in de kenniswerkplaats. Regionale voedselstrategie staat hoog op de agenda van (agrarische) ondernemers, gemeenten, onderwijsinstellingen en de GKC. Een interessant vraagstuk is bijvoorbeeld of je het voedsel dat hier in de regio geteeld wordt ook in de regio kunt afzetten en opeten. Als er geen grote transportlijnen meer nodig zijn voor de distributie van het voedsel, betekent dat verduurzaming van de voedselketen. Wat vraagt dat van ondernemers? Hoe wordt dan de logistiek? Hoe stem je vraag en aanbod op elkaar af? Wat betekent het voor de bevolking? Zou het mensen gezonder maken als ze

Een statement naar de omgeving

Anke Peters studeert Dier & Gezondheid bij de CAH Dronten. Ze is de eerste student die binnen de kenniswerkplaats Gelderse Vallei/Eemland een project uitvoerde. In het kader van haar managementstage kreeg ze de opdracht om een

Animal Event te organiseren. Ze koos voor een open dag/voorjaarsmarkt bij de Eemlandhoeve in Bunschoten. Dit multifunctionele boerenbedrijf combineert de klassieke boerentaken met recreatie, zorg en

herstel, opvang, onderwijs, natuur- en landschapsbeheer. Voor de uitvoering van de open dag legde Anke contact met haar oude school, het Groenhorst College in Barneveld. Ze kreeg de medewerking van zes mbo-leerlingen, die de open dag concreet gaan voorbereiden. Aan Anke de taak om de leerlingen aan te sturen en te begeleiden. Anke: “Aanvankelijk was het plan om alleen voor de Eemlandhoeve een open dag te organiseren, maar gaandeweg mijn stage kwam ik op het idee om de omliggende bedrijven er ook bij te betrekken. In de directe omgeving bevinden zich Hoeve 't Witte Schaap (modern melkveebedrijf) en Manege Vermeer (manege voor pensionpaarden en rijinstructies). Door met deze drie bedrijven gezamenlijk een open dag te organiseren, ma-

ken we een statement naar de omgeving. Door (intensief) samen te werken leren de bedrijven van elkaar en dat kan weer een stimulans zijn om te innoveren.”

Anke legde haar bevindingen vast in een verslag, dat wel gezien kan worden als een handboek voor de organisatie van een Animal Event. Wie geïnteresseerd is in het verslag kan een mailtje sturen naar Anke Peters, anke_peters74@hotmail.com.

De open dag vindt plaats op 17 en 18 juni aanstaande. De drie bedrijven zijn allemaal gevestigd aan de Bisschopsweg in Bunschoten.

www.eemlandhoeve.nl

www.arkemheen-eemland.nl

streekproducten eten? Hoe ga je verspillen tegen?

Opstartfase

Wietske: "Het is mijn taak als kenniswerkplaatsmanager om alle betrokken partijen bij elkaar te brengen om vervolgens een gezamenlijke verkenning in gang te zetten. Over welke onderwerpen die in de regio spelen, willen we meer weten? Wat zijn de kennisvragen? De volgende stap is het opstellen van een regionale kennisagenda. Daarna kunnen er concrete (deel)projecten tot ontwikkeling komen. Door integraal samen te werken voorkom dat je dat er zaken dubbel gedaan worden en kun je leren van elkaars bevindingen". Maar zover is het nu nog niet. De kenniswerkplaats bevindt zich in een opstartfase en Wietske verwacht dat na de zomervakantie meer projecten gaan lopen. Op het moment wordt er al wel concreet gewerkt aan pilot-projecten, zoals die van Anke Peters (zie kader) in het kader van 'learning by doing'.

De ondertekening van een intentieverklaring op 17 mei 2010 vormde de officiële aftrap van de kenniswerkplaats Gelderse Vallei en Eemland. De deelnemende partijen zijn: Aeres Groep, projectbureau SVGV, Food Valley, Eemlandhoeve, Rabobank, GKC en het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie. Onlangs kwamen alle partijen opnieuw bij elkaar tijdens een lunchbijeenkomst in Huize Scherpenzeel, waar het kantoor van

Wietske van Dijk: "Ik hou ervan om mensen met elkaar te verbinden".

de SVGV gevestigd is. Wietske heeft hier ook haar werkplek. "De SVGV is een belangrijke partner binnen de kenniswerkplaats. Dit projectbureau bevindt zich in het centrum van de regionale gebiedsontwikkeling en coördineert in opdracht van de provincies Gelderland en Utrecht het reconstructieplan Gelderse Vallei en Eemland. Dit is een belangrijke basis voor de kenniswerkplaats."

De kenniswerkplaats Gelderse Vallei en Eemland is geen project dat na verloop van tijd ophoudt te bestaan. "Het doel is om met ambitie te werken aan duurzame innovaties waar de regio op de lange termijn baat bij heeft. Dat is de uitdaging

waar we met elkaar voor staan," besluit Wietske.

Behalve de Gelderse Vallei en Eemland is de Aeres Groep ook trekker van de kenniswerkplaats in Almere. De problematiek in die regio is 'schaalsprong Almere'. Merijn Sprenger van CAH Almere is de kenniswerkplaatsmanager.

Wietske van Dijk

Bij de CAH in Dronten studeerde Wietske van Dijk in 1988 af in plantenteelt. Ze vervolgde haar opleiding bij de Universiteit in Wageningen waar ze graslandkunde en vegetatiekunde studeerde. Ze ging werken bij het Bedrijfslaboratorium Grond en Gewasonderzoek en vervolgens bij de Adviesgroep Vegetatiebeheer, waar ze adviezen gaf aan Rijkswaterstaat en het ministerie van Defensie over graslandbeheer en terreinbeheer. Tien jaar geleden kwam Wietske in dienst bij CAH Dronten als docent plantenteelt. Ze werkte aan projecten over agrarisch natuurbeheer, ontwikkelde landbouw- en zorgonderwijs en gaf daar les in, coördineerde de internationale plantenteeltopleiding en werkte mee aan de vorming van CAH Almere met betrekking tot de studierichting Natuur, Economie en Leefomgeving.

Kenniswerkplaats
Gelderse Vallei en Eemland

Willem Foorthuis wil het onderwijs weer in de leerstand krijgen

Hij wordt nerveus van mooi georganiseerde campussen. 'Een campus moet je helemaal niet willen. Zeker nu ons land te maken heeft met een regionale transitie die zijn weerga niet kent, is het zaak dat het onderwijs naar buiten treedt. De regio is onze campus.'

Willem Foorthuis, van huis uit historicus, is lector Regionale Transitie bij Van Hall Larenstein. Bij de Groene Kennis Coöperatie is hij bovendien programmaleider voor dit thema en biedt hij ondersteuning aan de tien kenniswerkplaatsen die Nederland telt.

In vogelvlucht schetst hij de veranderingen waarmee Nederland te maken heeft. "Het platteland staat voor de meest ingrijpende transitie in de menselijke geschiedenis ooit. Kende het platteland vroeger een landbouwproductie van 80%, tegenwoordig is

het nog hooguit 5%. Het varieert per regio, maar het is bijna niks meer. Op het platteland wonen nu ook totaal andere mensen. Ze zijn pluriform en kunnen alles, weten alles en kennen alles. Maar het vreemde is dat we niks met dit gegeven doen, omdat we het platteland nog steeds benaderen vanuit het oude paradigma stad en platteland. Maar daar zit juist de crux; want in Nederland is helemaal geen onderscheid meer tussen stad en platteland. Het platteland heeft zich ontwikkeld als woonomgeving en dankzij onze toegenomen mobiliteit zijn we

lees verder op pagina 8

"In Nederland is helemaal geen onderscheid meer tussen stad en platteland"

*Willem Foorthuis:
"De regio is
onze campus en
daar verrijkt het
onderwijs zich".*

homo mobilis. Hoezo plattelandsvernieuwing? Het platteland is al lang vernieuwd."

Mobiliseren

Nederland is rijk en goed georganiseerd. Toch vindt Foorthuis dat we het gezamenlijke doel zijn kwijt geraakt. "We richten ons uitsluitend op onze eigen sector, waarvoor we eigen geldstromen, een eigen cultuur en eigen voorwaarden creëren. Die ontwikkeling zie ik terug in het landbouwonderwijs. In feite leiden we onze studenten op anno 1985, heel sectoraal en specifiek. Bij ons op Van Hall Larenstein zijn melkveehouders alleen melkveehouders. Als studenten bij ons op school komen, weten ze het eigenlijk al en leren ze in feite nog heel weinig. Hoezo, leven lang leren? Ik wil studenten en docenten weer in de leerstand krijgen.

Aan kennis ontbreekt het niet, want die is ruimschoots aanwezig. Het gaat erom die kennis te mobiliseren. We zijn nu nog te veel een community of individuals en moeten meer toe naar een community of innovative learners." De kenniswerkplaats is wat dat betreft een ideale leeromgeving, omdat het klaslokaal zich naar buiten verplaatst. De regio is onze campus en daar verrijkt het onderwijs zich."

Foorthuis pleit in dit verband voor een OVO-drieluik nieuwe stijl. In Nederland stond dit landbouwinnovatiesysteem tussen 1950 en 1980 model voor succesvolle innovatieprocessen. Het OVO-drieluik combineert kennisontwikkeling (Onderzoek) met kennisverspreiding (Voorlichting) en kennistoepassing (Onderwijs). Alle deelnemende partijen werkten intensief samen en er was sprake van eenduidigheid en vanzelfsprekendheid. In de jaren '80 van de vorige eeuw is dit systeem weer afgebroken. De complexiteit van deze tijd vraagt volgens de lector om een gezamenlijke aanpak waarbij onderwijs, onderzoek, ondernemers, overheid en omgeving intensief samenwerken.

Leerhouding

Hoe ziet Foorthuis de rol van het onderwijs bij deze gezamenlijke aanpak? Het onderwijs is niet flexibel en het kost tijd om projecten in te passen in het curriculum. "Ik zou het onderwijs adviseren

om te kiezen voor programma's met een duurzaam karakter. Studenten hebben er veel aan als ze betrokken worden bij ontwikkelingen die de regio echt vooruit helpen en effect hebben voor een grote groep mensen. Hun rol in deze problematiek is ook heel speciaal, want studenten zijn bloedeerlijk. Om een voorbeeld te noemen. Als studenten het plan van de burgemeester een dom plan vinden, zullen ze dat ook zeggen. De Grontmij zal dat bijvoorbeeld nooit doen. Jongeren stellen rare vragen en creëren zo een leeromgeving. Als je daarmee verzeild raakt, kom je zelf ook in een leerhouding."

Heeft Willem Foorthuis tot slot nog tips voor kenniswerkplaatsmanager Wietske van Dijk? "Ik zou zeggen, focus je op de leeromgeving en niet op het regiobeleid. De Aeres Groep moet niets te maken willen hebben met het regiobeleid. Dat is de taak van de overheid. De kenniswerkplaats moet verbinden en zo een leeromgeving tot stand brengen. Ik ga Wietske daarbij helpen, want ze zal elke dag verleid worden met een leuk projectje hier en een aardig initiatief daar. Maar pas op. Kun je de voorstellen meerjarig maken en versterken ze het beleid van de regio? Die afweging zal Wietske steeds opnieuw moeten maken."

Wat is de kenniswerkplaats?

De kenniswerkplaats is een leer-, onderzoek- en werkgemeenschap, gericht op het vernieuwen van de regionale leef- en werkomgeving. Studenten docenten, onderzoekers en lectoren van (niet-)groene onderwijsinstellingen werken samen met ondernemers, overheden, experts en burgers. Samen zoeken ze innovatieve oplossingen voor plattelands- en (sub)urbane vraagstukken. De aanpak is gebaseerd op 'leren in, met en van de praktijk', waarbij nieuwe kennis wordt gecreëerd en doorgegeven. Alle betrokkenen brengen hun specifieke wensen, kwaliteiten, kennis en creativiteit mee.

In 2004 was Willem Foorthuis nauw betrokken bij de eerste kenniswerkplaats in Nederland. In de Veenkoloniën startte een pilot waarbij 13 samenwerkende regiopartijen een meerjarig kennisarrangement afsloten, waarbij vragen vanuit de regio direct ingebracht werden bij onderwijs en onderzoek. Werkplaats Veenkoloniën bleek succesvol en haalde in 2006 de hbo-innovatieprijs. In 2008 werd de kenniswerkplaats bestuurlijk bekrachtigd en vindt sindsdien navolging in meerdere regio's. Ook internationaal bestaat er veel belangstelling voor de kenniswerkplaats.

Kijk voor meer informatie op:

www.regionaletransitie.nl

www.dewerkplaats.eu

www.groenekeniscooperatie.nl